

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

Навчально-науковий інститут заочного навчання
Юридично-психологічний факультет
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

**ПРАВА ТА СВОБОДИ ЛЮДИНИ
В КОНТЕКСТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ
КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ**

науково-практична інтернет-конференція
(Київ. 23 січня 2014)

КИЇВ 2014

Редакційна колегія:

Відповідальний редактор:

В.В. Коваленко – ректор Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, заслужений юрист України.

Заступники відповідального редактора:

В.В. Черней – перший проректор Національної академії внутрішніх справ з навчально-методичної та наукової роботи, кандидат юридичних наук, доцент;

В.В. Сокурєнко – проректор Національної академії внутрішніх справ по службі, кандидат юридичних наук, доцент;

Ю.В. Опалинський – начальник навчально-наукового інституту заочного навчання Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент.

Члени редакційної колегії:

С.Д. Гусарєв – начальник кафедри теорії держави та права НАВС, доктор юридичних наук, професор; **А.М. Колодій** – начальник кафедри конституційного та міжнародного права НАВС, доктор юридичних наук, професор, член-кор. НАПрН України, заслужений юрист України; **Кузьменко О.В.** – начальник кафедри адміністративного права і процесу НАВС, доктор юридичних наук, професор; **Савченко А.В.** – начальник кафедри кримінального права НАВС, доктор юридичних наук, професор; **Удалова Л.Д.** – начальник кафедри кримінального процесу НАВС, доктор юридичних наук, професор; **Ю.О. Заїка** – начальник кафедри цивільного права і процесу НАВС, доктор юридичних наук, професор; **І.І. Мотиль** – заступник начальника навчально-наукового інституту заочного навчання НАВС, кандидат юридичних наук.

Відповідальний секретар:

В.Л. Федоренко – заступник начальника ННІЗН – декан юридично-психологічного факультету НАВС, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України.

Рекомендовано до друку навчально-методичною радою Національної академії внутрішніх справ (протокол від 19.02.2014 № 7).

Права та свободи людини в контексті модернізації Конституції України / За заг. ред. проф. В.В. Коваленка; матеріали науково-практичної інтернет-конференції ННІЗН НАВС (м. Київ, 23 січня 2014 р.). – К. : Видавництво Ліра-К, 2014. – 192с.

ISBN 978-966-2174-20-5

ББК 341.231.14

© Національна академія внутрішніх справ, 2014

© Видавництво Ліра-К, 2014

Сокуренко В.В.,

проректор по службі, кандидат юридичних наук,
доцент

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НОРМАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВОВОГО СТАНОВИЩА МІЛІЦІЇ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

Питання правових основ регулювання діяльності міліції громадської безпеки та охорони громадського порядку надзвичайно важливі, оскільки в процесі своєї діяльності вона постійно втручається у сфери інтересів громадян, підприємств, установ, організацій, які охороняються державою. Від того, наскільки чітко і зрозуміло будуть урегульовані численні й різноманітні правовідносини залежить, в першу чергу, стан законності і авторитету діяльності багатьох служб міліції громадської безпеки.

Основними загальнодержавними актами, що визначають правові основи діяльності міліції громадської безпеки, патрульної служби та інших служб по охороні громадського порядку в Україні є Конституція України, Закон України «Про міліцію», Стратегія національної безпеки України [1], Концепція адміністративної реформи в Україні [2], Концепція реалізації державної політики у сфері профілактики правопорушень на період до 2015 року [3] тощо. Варто зазначити, що правове положення міліції громадської безпеки в Україні визначається такими основними чинниками:

- вона здійснює свою діяльність на підставі та на виконання законів;
- будучи органом державного управління, покликана здійснювати виконавчо-розпорядницьку діяльність, використовуючи правові засоби;
- є складовою ланкою системи міліції взагалі, яка створюється безпосередньо державними органами;
- вона безпосередньо або через вищестоящі ланки Міністерства внутрішніх справ підзвітна і підконтрольна органам державної влади;
- діючи в межах своєї компетенції, міліція громадської безпеки потребує повної самостійності, автономності у виконанні поставлених перед нею завдань;
- кожен елемент (підрозділ, галузева служба) системи міліції громадської безпеки перебуває у взаємозв'язку і відповідно, підпорядкований вищестоячому.

Разом з тим, ми можемо виокремити деякі моменти, які негативно впливають на діяльність міліції громадської безпеки. По-перше, вкрай незначна питома вага законодавчого регулювання в її побудові і

діяльності. Незважаючи на те, що діяльність міліції громадської безпеки дуже специфічна, законодавство про неї у конкретному змісті цього слова майже відсутнє. Переважно вся діяльність міліції будується на основі відомих наказів, інструкцій і настанов. Тобто вакуум законодавчих актів, що утворився, заповнюється відомчою нормотворчістю.

По-друге, явно не визначена роль нормативних актів МВС України. Як зазначав Б.П. Курашвілі, для того, щоб реально стояти в центрі державного управління, закон повинен бути конкретним і мати пряму дію [4, с. 151]. Тим часом, багато законів відрізняються неповнотою, декларативністю, бланкетністю.

По-третє, як не дивно, надмірність відомчої нормативно-правової бази в регулюванні діяльності міліції має тенденцію не до зниження, а навіть навпаки – до збільшення. Наприклад, до початку 2007 року існувало більше 2 тисяч нормативних актів МВС СРСР, які регулювали діяльність міліції взагалі і міліції громадської безпеки, зокрема.

По-четверте, незважаючи на великий обсяг відомчої нормативно-правової бази, мають місце істотні прогалини в регулюванні діяльності міліції громадської безпеки. Велика частина відомчого матеріалу не кодифікована і не систематизована. Багато важливих, гострих життєвих питань стоять поза сферою будь-якого юридичного врегулювання.

По-п'яте, слабка структурованість нормативно-правової основи діяльності міліції. Вона формувалася при відсутності цілісної, розрахованої на перспективу концепції. Нормативно-правові акти приймалися і приймаються за конкретної потреби, що виникає у процесі роботи.

Сьогодні багато повноважень служб та підрозділів міліції громадської безпеки, зокрема патрульної служби, дільничних інспекторів міліції та інших, які стосуються прав і свобод людини та громадянина, передбачені досі лише в порядку відомчого регулювання (профілактика, охорона громадського порядку, запобігання злочинам та адміністративним правопорушенням).

Чинними правовими актами не досить чітко визначені роль і місце міліції громадської безпеки та патрульної служби в державі й суспільстві. А невизначеність компетенції – пряме породження адміністративно-командної системи. При такій ситуації міліція громадської безпеки може бути використана для усунення небезпеки (реальної і удаваної) й вирішення конфліктних ситуацій, що підривають стабільність цієї системи.

Використані джерела:

1. Стратегія національної безпеки України [Електронний ресурс] : затв. указом Президента України від 12 лют. 2007 р. № 105/2007. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/105/2007>
2. Концепція адміністративної реформи в Україні : затв. указом Президента України від 22 лип. 1998 р. № 810 // Офіційний вісник України. – 1999. – № 21. – Ст. 943.

3. Концепція реалізації державної політики у сфері профілактики правопорушень на період до 2015 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2011 р. № 1209-р. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1209-2011-%D1%80>
4. Курашвили Б. П. Очерк теории государственного управления / Курашвили Б. П. ; отв. ред. М.И. Пискотин ; АН СССР, Ин-т государства и права. – М. : Наука, 1987. – 292 с.